

Освіта

Галузевий е-дайджест проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС)

Лютий 2017

Новини

6 лютого розпочато реєстрацію на ЗНО-2017

6 лютого стартувала реєстрація для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні, яка триватиме до 17 березня 2017 року.

Щоб взяти участь у ЗНО, необхідно сформувати та подати комплект реєстраційних документів:

- копію паспорта (сторінки з фотокарткою, прізвищем, ім'ям та по-батькові). У разі відсутності паспорта окремі категорії осіб можуть подати інший документ;
- дві однакові фотокартки для документів розміром 3 x 4 см із зображенням, що відповідає досягнутому віку (фотокартки мають бути виготовлені на білому або кольоровому фотопапері);
- реєстраційну картку, яку можна сформувати самостійно, за допомогою сервісу «Зареєструватися», розміщеному на сайті Українського центру оцінювання якості освіти або звернувшись до пункту реєстрації.

Випускники минулих років, учні професійно-технічних та вищих навчальних закладів також мають подати копію документа про повну загальну середню освіту (для випускників минулих років) або довідку з місця навчання, що підтверджує здобуття в січні – серпні 2017 року повної загальної середньої освіти (для учнів (слухачів, студентів) професійно-технічних, вищих навчальних закладів).

За необхідності також подаються:

- медичний висновок про створення особливих (спеціальних) умов для проходження ЗНО за формою первинної облікової документації № 086-3/о «Медичний висновок про створення особливих (спеціальних) умов для проходження зовнішнього незалежного оцінювання», затвердженою наказом МОН, МОЗ від 29 серпня 2016 року № 1027/900;
- копія свідоцтва про зміну імені, та/або свідоцтва про шлюб, та/або свідоцтва про розірвання шлюбу (для осіб, у документах яких є розбіжності в персональних даних);
- копія нотаріально засвідченого перекладу українською мовою документів, наданих для реєстрації (для осіб, які подають документи, оформлені іноземною мовою);
- заява щодо надання можливості пройти зовнішнє оцінювання з певного(их) предмета(ів) під час додаткової сесії, у якій має бути вказана причина, що унеможливорює участь в основній сесії, та документ, що підтверджує цю причину.

Під час заповнення реєстраційної картки необхідно звернути увагу на розділ щодо вибору навчальних предметів для проходження ЗНО.

Цього року для випускників 2017 р. першим обов'язковим предметом буде українська мова та література. Другий предмет потрібно обрати з-поміж математики та історії. Третій

– із запропонованого переліку предметів, з яких буде проводитися тестування: математика, історія України, іспанська, французька, німецька, російська, англійська мови, біологія, географія, фізика, хімія. Крім того, можна скласти в формі ЗНО ще один, четвертий предмет, який не є обов'язковим.

Випускники минулих років неодмінно мають складати ЗНО лише з української мови та літератури. Інші три предмети – на їхній вибір.

Комплект реєстраційних документів випускники 2017 року подають до закладу, в якому навчаються, а випускники минулих років та учні (слухачі, студенти) професійно-технічних, вищих навчальних закладів надсилають (бажано рекомендованим листом) на адресу регіонального центру оцінювання якості освіти. Особа, яка успішно пройшла реєстрацію, отримує від регіонального центру сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання, інформаційний бюлетень та реєстраційне повідомлення учасника ЗНО. Ці документи будуть надіслані випускникам 2017 року до закладу, де вони навчаються, а випускникам минулих років та учням (слухачам, студентам) професійно-технічних, вищих навчальних закладів – за адресою, вказаною під час реєстрації.

Зміни до реєстраційних даних можна вносити до 31 березня.

Основну сесію ЗНО буде проведено з 23 травня до 16 червня.

Також відбудеться додаткова сесія з 3 до 12 липня.

Додаткова сесія передбачена для учасників АТО та осіб, що проживають на тимчасово окупованій території або на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження. Крім того, подати документи для участі в додатковій сесії мають право особи, які не можуть пройти зовнішнє оцінювання під час основної сесії у зв'язку з тим, що:

- у рік проведення зовнішнього оцінювання навчаються за кордоном;
- за релігійними переконаннями не можуть взяти участь в основній сесії зовнішнього оцінювання з окремих навчальних предметів, що проводиться в певні дні;
- обрали для проходження зовнішнього оцінювання два навчальних предмети, тестування з яких проводиться під час основної сесії в один день;
- вказали на необхідність створення особливих (спеціальних) умов проходження зовнішнього оцінювання, що можуть бути забезпечені лише під час додаткової сесії;
- у період проведення основної сесії зовнішнього оцінювання з окремих навчальних предметів братимуть участь у міжнародних, всеукраїнських заходах (змаганнях, конкурсах, олімпіадах тощо), включених до офіційних заходів Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури України, Міністерства молоді та спорту України, складатимуть державні іспити, перебуватимуть за кордоном;
- матимуть інші поважні причини.

Щоб зареєструватися для проходження ЗНО під час додаткової сесії, необхідно надати документ, що підтверджує причину, яка унеможливує участь в основній сесії.

Для випускників минулих років, учнів (слухачів, студентів) професійно-технічних, ВНЗ, які проживають на неконтрольованих територіях та не мають можливості надіслати пакет документів поштою, порядком реєстрації для участі у ЗНО передбачено подання документів електронною поштою. На цю електронну пошту буде надіслано повідомлення про результати реєстрації.

Щоб бути зареєстрованим для участі в ЗНО, випускники цього навчального року, які проживають на неконтрольованих територіях, мають вибрати загальноосвітній навчальний заклад, де бажають здобути повну загальну середню освіту на території, що контролюється українською владою. Детальна інформація про умови зарахування та перелік загальноосвітніх навчальних закладів розміщена на сайті Міністерства освіти і науки України.

Особи, які потребують створення особливих (спеціальних) умов для проходження тестування, реєструючись для участі в ЗНО, мають вказати це під час заповнення реєстраційної картки, зазначити номер форми 086-3/о і дату її видачі органом або закладом охорони здоров'я. Зокрема, цього року під час додаткової сесії особи з порушеннями зору отримають можливість виконувати завдання сертифікаційної роботи у зошитах, текст яких надруковано збільшеним шрифтом, особам з порушеннями слуху буде надано додатковий час для виконання сертифікаційної роботи (до 30 хв залежно від предмета).

Докладнішу інформацію про реєстрацію на ЗНО можна дізнатися на сайті УЦОЯО <http://testportal.gov.ua/>

Джепело: <http://mon.gov.ua/usi-novivni/novini/2017/02/06/vidkrita-reestracziya-dlya-uchasti-u-zno>

Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман: «Завдання органів місцевого самоврядування до 2020 року – ліквідувати чергу у дошкільні навчальні заклади»

31 січня 2017 року у Клубі Кабінету Міністрів відбувся круглий стіл із обговорення проекту середньострокового плану пріоритетних дій Уряду на 2017-2020 роки. У заході взяли участь Прем'єр-міністр Володимир Гройсман, Віце-прем'єр-міністр України Вячеслав Кириленко, Міністр освіти і науки Лілія Гриневич, Міністр фінансів України Олександр Данилюк, Перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Олександр Співаковський, народні депутати України, представники міністерств, апарату Верховної Ради

України, Асоціації міст України, освітяни та науковці, експерти та представники громадськості. «Одним із наших пріоритетів є розвиток людського капіталу. Й освіта тут має колосальне значення. Наш потенціал у цій галузі є надзвичайно високим, і правильні дії дозволять нам його розвинути», – зазначив Володимир Гройсман. Уряд визначив чотири основні пріоритети в розвитку галузі освіти і науки. «Це якісна, сучасна і доступна загальна середня освіта, «Нова українська школа»; модернізація професійно-технічної освіти; забезпечення якості вищої освіти і нова система управління і фінансування науки», – акцентувала Лілія Гриневич. Під час круглого столу було обговорено проблеми галузі. Серед них – дошкільна освіта. Минулого року в Україні було створено 26,5 тисяч місць у дошкільних закладах. Але на сьогоднішній день у черзі в дитячі садки залишається ще 79 тисяч дітей. Саме вирішення цієї проблеми покладає Уряд на органи місцевого самоврядування.

Ще одне проблемне питання – професійно-технічна освіта. «Студенти ПТУ мають бути підготовлені для того, щоб працювати у реальному секторі. Ми маємо величезний попит на кваліфіковану працю», – підкреслив голова Уряду. Одним із завдань залишається спрощення процедури передачі закладів професійно-технічної освіти з державної форми власності у комунальну міст обласного значення-обласних центрів, із бюджетів яких фінансуються заклади, які розташовані на території цих міст. Саме таку позицію відстоює експерт Асоціації міст України Людмила Мозгова, про що наголошувалось під час обговорення проекту середньострокового плану пріоритетних дій Уряду на 2017-2020 роки.

Край незадовільним є державне фінансування науки – 0,18% ВВП. «Для того, щоб наука могла починати працювати над фундаментальними дослідженнями і не скорочувати критично цей сектор – вона повинна мати фінансування держави як мінімум на рівні 0,3% ВВП», – заявила Лілія Гриневич.

Перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти Олександр Співаковський наголосив, окрім різних ризиків, на необхідності підвищення прохідного балу ЗНО під час вступу абітурієнтів на педагогічні спеціальності, чим, на думку народного депутата, можна буде забезпечити якісну підготовку потенційних кадрів, що сприятиме розвитку людського капіталу у державі.

Володимир Гройсман підкреслив, що обговорений із експертами та представниками громадськості документ має стати реальним планом дій Уряду.

Під час обговорення учасники круглого столу наголошували на підвищенні статусу педагогів, достатньому фінансуванні реформи та інших важливих аспектах державної освітньої політики.

Аналітичний центр АМУ

Нова українська школа: від концепції до втілення

Лілія Гриневиц: «Школа має формувати цілісний світогляд

— Хоча уряд затвердив концепцію Нової української школи, Верховна Рада ще має ухвалити закон «Про освіту», який наразі готується на друге читання. Чи відчуваєте опір його ухваленню? Коли можна чекати, що цей проект буде проголосований?

— Нова українська школа є концепцією, буквою закону вона відображена у проекті закону «Про освіту». Але в будь-якому разі, ми вже почали її реалізацію і, зокрема, працюємо над стандартом. Зараз у парламенті є різні думки, наприклад, чуємо голоси проти 12-го року навчання, але сутність змін — не додатковий рік, а перехід від школи, де тільки транслюють і відтворюють знання, до школи компетентностей. Незалежно від того, як швидко цей закон буде ухвалено, нам необхідно оновлювати зміст освіти. Цей зміст має бути осучасненим і спрямованим на потреби людей у XXI столітті. Зараз ми працюємо над детальним планом впровадження реформи і зацікавлені в ухваленні закону, бо він містить низку важливих положень, які допоможуть краще реалізувати новації.

Наскільки мені відомо, до цього законопроекту є понад тисячу поправок. Це величезна робота, яку має здійснити комітет Верховної Ради з питань освіти і науки. Ми як міністерство готові допомагати, бо необхідно, щоб закон ухвалили в першому півріччі. Це дасть змогу закладати кошти в бюджет 2018 року на низку заходів, які передбачені цим законом і які створюватимуть ґрунт для реформи.

— Щодо запровадження 12-річки у школі різні експерти зазначали «Дню», що надзвичайно важлива річ — комунікація стосовно реформ. Як ви плануєте проводити «роз'яснювальну роботу», зокрема з батьками, щодо цього нововведення?

— Комунікація справді дуже важлива. Власне, для цього концепцію Нової української школи й оформили у вигляді популярного документа, доступного всім на сайті міністерства. Крім того, я, як міністр, намагаюся максимально пропагувати і розкривати цю ідею. Нам не потрібен 12-й рік навчання як самоціль. У школі, яку маємо зараз, абсолютно не варто подовжувати навчання до 12 років, бо вона лише починає дітей знаннями, здебільшого теоретичними. Через це діти втрачають інтерес до навчання, а дуже часто і своє здоров'я. Ми ставимо нові цілі для школи, а саме — дати дітям компетентності XXI століття. Поняття «компетентності» містить не тільки знання, а й уміння застосовувати їх для розв'язання особистих і професійних проблем, а також надає можливість виробити ставлення до різних ситуацій на базі цінностей. Адже інформації зараз забагато, школа перестала бути єдиним місцем, куди люди ходять за знаннями. Тож питання в тому, щоб навчити дітей, як шукати потрібні знання, як критично оцінювати інформацію, як її використовувати. І для цього потрібно вчити іншими методами.

Коли вчитель приходять до класу і просто транслює інформацію, а діти повинні її повторити, це вимагає значно менше часу, ніж коли учень проводить експеримент, здійснює колективний проект, має аргументувати свою позицію і навчитись її захищати. Щоб діти отримали всі компетентності — інформаційні, ті, що стосуються іноземних мов та критичного мислення, громадянську освіту, екологічну компетентність, математичну грамотність, а ще, щоб ми розвивали STEM-освіту, — навчального часу треба більше. Саме для цього запроваджується 12-й рік навчання.

Якщо до першого класу нової школи діти підуть 2018–2019 навчального року, то 12-й рік з'явиться лише 2029–2030-го. Зауважую це для критиків, які кажуть, що немає грошей на 12-й рік освіти.

Зараз ми працюємо над виробленням комунікаційної стратегії Міністерства освіти і науки стосовно Нової української школи. Прагнемо зрозуміти, як пояснити ці ідеї всім зацікавленим групам і, головне, правильно донести план впровадження такої системи. Оскільки ця реформа — на десятиліття, а за такий час може змінитися декілька урядів і парламент, нам важлива її наступність. Вважаю, що головним гарантом того, що реформа продовжиться незалежно від того, чи прийде новий уряд, є підтримка суспільства. Тому для нас багато важить солідарність щодо цього питання батьків, громадських організацій, педагогічної спільноти. Ми маємо не лише роз'яснити особливості реформи, а й потрібно забезпечити солідарний тиск суспільства для її підтримки.

«Я ПРОТИ ПОМНОЖУВАННЯ КІЛЬКОСТІ ПРЕДМЕТІВ У ШКОЛІ»

— Ви згадували про експерименти, дослідження в Новій українській школі. Це вимагає технічної бази. Що робиться для її забезпечення? Адже в нинішніх школах устаткування тих самих лабораторій «кульгає», якщо вони взагалі є...

— Ми розпочали відповідну роботу. Торік ми поставили в опорні школи у сільській місцевості кабінетів фізики, хімії та біології на 300 мільйонів гривень. Цього року на закупівлю таких кабінетів ми надали

ще 300 мільйонів гривень.

Сьогодні навчання, що базується на моделюванні експериментів, можливе також через програмні засоби навчання. 2016 року ми поставили у майже 2500 шкіл України 23 000 комп'ютерів. Вони надані нам у межах угоди з Китаєм, і серед них є дуже хорошої якості. Головне – на всіх цих комп'ютерах встановлено ліцензійне програмне забезпечення, що можна використовувати в навчальному процесі. Все це є планомірними кроками для створення нового навчального середовища.

— Питання, яке системно порушує «День», – філософія у школі. Із вересня минулого року цю науку викладають у школах Ірландії. Нещодавно Президент Ірландії Майкл Хігінс заявив, що така практика допоможе сформувати живу і людяну демократичну культуру. Філософія дає людині вміння осмислювати досягнення наукового прогресу і грамотно ними користуватися. На Вашу думку, яке місце філософії у Новій українській школі? І яке значення у ній гуманітарного блоку?

— Школа повинна сформувати цілісний світогляд людини. Тому елементи філософії обов'язково мають бути в сучасному змісті освіти. Але я проти помножування кількості предметів у школі. У нас і так найбільш багатопредметна школа, де діти одночасно вчать 19 предметів. Їм важко, особливо у старшій школі, сконцентруватися на тому, що подобається. Тому маємо йти не шляхом створення нових предметів, натомість ми повинні інтегрувати у навчальну програму відповідні тексти і завдання, спрямовані на формування певних компетентностей, зокрема на формування світогляду. Адже ми можемо йти шляхом надання для читання відповідних хороших текстів, які варто використовувати при вивченні природничих чи суспільних предметів, історії тощо, і так формувати картину світу випускника української школи.

— Що в цьому контексті означають пропозиції в типовому плані для 10–11 класів, виставленому МОН на громадське обговорення, де природничі предмети об'єднуються в один курс?

— Учні старшої школи хочуть зосередитися на предметах, які будуть їм потрібні, щоб продовжувати навчання у вишах. Вони не можуть одночасно вивчати 19 предметів по дві-три години на тиждень. Ми маємо запропонувати гнучкий план, коли частина обов'язкових предметів буде не дуже великою. У запропонованому МОН навчальному плані 40% навчального часу школа має на вибір. Тобто заклад сам вирішує, які профільні предмети обрати і які курси запровадити для поглиблення профілю. Наприклад, якщо це природничий профіль, то до годин, зазначених в обов'язковому компоненті, можна обрати п'ять-шість додаткових годин фізики, хімії, біології і попредметно вивчати їх як профільні. Якщо йдеться про гуманітарний профіль — наприклад, ви вивчаєте історію чи літературу, то важливо, щоб ви також вивчали природничі предмети, адже без цього формування цілісної картини світу є неможливим. часу на це є небагато. Можна або відводити по одній годині на тиждень для кожного предмета: фізики, хімії, біології, і ця година на тиждень, як правило, дає уривчасті знання, які не формують повноцінного розуміння світу. Або можна зробити цілісний інтегрований курс природничих предметів — така практика існує в багатьох країнах, там є курс Science (з англійської – «Наука». – Авт.). Він розроблений таким чином, щоб, наприклад, якщо ви вивчаєте ДНК, то щоб вам були доступними одночасно всі аспекти знань про це: хімічний склад, біологічна роль ДНК тощо. Так формується цілісна картина світу, а також ядро знань, яке дасть вам фундамент, на основі якого можна буде далі розвиватися самостійно.

Для нас важливо забезпечити в 10-11 класах свободу вибору учнем свого профілю відповідно до його здібностей і свободу вибору для школи, коли вона може побудувати свій навчальний план під певний профіль.

Хочу всіх заспокоїти: для нас розвиток природничо-математичної освіти є дуже важливим. Це один із пріоритетів Нової української школи. Ми передбачаємо варіант, коли до обов'язкового курсу ви можете обирати не п'ять годин певного предмета для поглибленого вивчення, а, скажімо, по дві додаткові години певних предметів. Палітра вибору буде дуже широкою.

Взагалі ми намагатимемось стимулювати процес того, щоб збільшилася кількість закладів, де у старшій школі поглиблено вивчають природничо-математичні предмети, бо за ними — майбутнє.

До 30 січня план для старшої школи буде на громадському обговоренні. Коли ми отримаємо всі побажання та рекомендації, будемо проводити публічні заходи, де приймемо остаточні рішення і врахуємо всі можливі моделі, щоб природничо-математична освіта тільки виграла від нововведень.

«УЧИТЕЛІ МАЮТЬ ВІДЧУТИ, ЩО ПОТРІБНІ ЦІЙ ДЕРЖАВІ»

— Як готуватимуть педагогів для роботи в Новій українській школі? Адже працюватиме чимало людей, які тривалий час учителювали в нинішній системі освіти. Як підготувати їх до змін? І як залучити до викладання молодих, активних, амбітних людей?

— Гадаю, це найбільше і найважче завдання. Ми можемо оновити зміст освіти, поставити у школи хороше обладнання, але якщо туди не прийдуть учителі, які володіють методами навчання компетентностей, які люблять свою роботу і розуміють, що таке педагогіка партнерства, тоді

реформа не відбудеться.

Важливо зрозуміти чіткий план підвищення кваліфікації вчителів. Усі вчителі, які братимуть перший клас Нової української школи 2018 року, мають протягом навчального року пройти перепідготовку, щоб розуміти, як працювати за новими стандартами.

Учителя потрібно мотивувати й підтримувати. Вчителі мають відчувати, що потрібні цій державі. Уряд цього року підтримав наше прагнення підвищити рівень оплати вчителів на два тарифних розряди за тарифною сіткою, в середньому заробітна плата вчителя зростає на 50%. Це, можливо, ще недостатній, але крок назустріч учителю.

Цього року ми також визначили в системі стипендійного забезпечення спеціальності, на яких стипендія буде вищою, ніж на інших. Тобто на всіх спеціальностях стипендія – 1100 гривень, а на природничо-математичних і технічних, у тому числі для вчителів природничо-математичних спеціальностей, – мінімальна стипендія виплачуватиметься в розмірі 1400 гривень. При цьому найкращі студенти на більшості спеціальностей отримуватимуть підвищену стипендію в розмірі 1600 гривень, а студенти визначених спеціальностей – 2036 гривень.

Зрозуміло, що роботи з підвищення статусу вчителя ще багато... І ми мусимо послідовно робити її, якщо насправді хочемо реформувати систему освіти.

«ВІЯВЛЕННЯ ТАЛАНТІВ У ШКОЛІ МАЄ БУТИ НАСКРІЗНИМ»

— **Які механізми підтримки талановитої молоді мають з'явитися в Новій українській школі?**

— Виявлення талановитих дітей у школі має бути наскрізним. У нас є певний стереотип стосовно того, що означає «талановитий». Таланти бувають різні, і школа має прагнути виявити талант кожної дитини, бо кожна має щось своє. Наша школа традиційно була орієнтована на таланти, пов'язані із засвоєнням знань, з інтелектуальним мисленням, з тим, як багато хтось може запам'ятати. Це школа, яка готує майбутніх науковців чи викладачів, які теж зможуть ретранслювати знання.

Нині прогресивний освітянський світ думає, як організувати навчальний процес таким чином, щоб кожна дитина зуміла впродовж навчання у школі знайти власну найсильнішу сторону, щоб її можна було розвивати. Якщо людина найкраще почувається, коли танцює, і в цьому може себе реалізувати, то в середній школі мають бути інструменти, щоб це виявити. Це потребує перебудови освітнього процесу.

Ще з радянських часів ми були налаштовані на те, що діти, які приходять до школи різними, мусять дотримуватись одного стандарту і стати дуже подібними. Сьогодні філософія інша: постає питання, як у виразити індивідуальність кожної людини і разом з тим виконати стандарт, який держава повинна дати в межах Конституції як повну загальну середню освіту.

Людський капітал країни є найбільшим потенціалом, який ми маємо. Якщо ми прагнемо інноваційного суспільства, хтось має втілювати це в життя. І це повинні робити люди. Якщо не вкладати в людей, не ставити перед собою завдання запроваджувати нові педагогічні технології, спрямовані на виявлення та підтримку кожного таланту, тоді ми не можемо навіть мріяти про економіку інновацій.

«ВАЖЛИВО ЗБЕРЕГТИ ІДЕНТИЧНІСТЬ»

— **Міністерство освіти, певно, найменше залучало до своєї команди іноземців. На початку року з'явилась інформація, що ваше відомство посилює співпрацю з Польщею, Радою Європи. Як використовується закордонний досвід у реформі української освіти?**

— Ми розвиваємо співпрацю з багатьма країнами. Кілька днів тому я проводила зустріч із представниками посольств та різних донорських організацій, які працюють в Україні, ми розповідали про наші пріоритети в реформуванні освіти.

При Міністерстві освіти і науки ми створили Офіс реформ, щоб, зокрема, координувати співпрацю з донорами. Часто у нас проводять проекти, що втілюються лише учас, доки на них є фінансування. Потім кошти закінчуються, і нічого не залишається. Будь-який проект у системі освіти має супроводжуватися конкретним системотворчим результатом, який можна інтегрувати. Ми оновили програми для 1–4 класів, тепер на нас чекають програми 5–9-х. Ми хочемо запровадити в них формування компетентностей, чого нинішня українська школа не робить. Скажімо, формування громадянської компетентності. В Україні було кілька масштабних проектів, пов'язаних із громадянською освітою, але вони працювали, доки було фінансування. В їхніх межах виробили багато матеріалів, які тепер ніхто не використовує. Наше завдання – провести аудит цих практик, подивитись, у процесі вивчення яких предметів ми можемо використовувати їх для формування громадянської компетентності. Це можна інтегрувати до курсів історії, суспільствознавства, української літератури. Таким чином, ці предмети не тільки дадуть знання, а й сформуують те, що людині потрібно для життя.

Для нас співпраця з іноземними партнерами важлива з прагматичного погляду, щоб залучити більше коштів на розвиток освіти в Україні. Але є інший аспект – міжнародна експертиза, яка також є дуже корисною. В освіті неможливо взяти чийсь успішний досвід, скажімо, Фінляндії, і перенести

його на ґрунт нашої країни. Освітні системи мають сильну національну ідентичність, бо постають з історичного та суспільного контекстів, культурних традицій, менталітету країни. Тому нам цікаві кращі практики й рішення, які ми можемо не просто застосувати, а пристосувати до системи, що склалася в Україні і теж має свої позитивні риси. Ми недаремно написали не просто «Нова школа», а «Нова українська школа». Важливо зберегти ідентичність. Але світ глобалізується, і наші діти мають бути конкурентоспроможними. А для цього їм потрібно володіти такими компетентностями, як їхні ровесники, наприклад, у Європейському Союзі.

— **Що б ви хотіли зберегти у Новій українській школі зі школи, умовно кажучи, старої?**

— Важливо зберегти цілісність в освіті, коли випускник школи отримує всебічну картину світу, а не спеціалізується на якомусь вузькому фрагменті предметів. Якщо ви гуманітарій, то все одно маєте розуміти свій зв'язок із природою, те, як вона влаштована, розуміти базову картину світу під кутом зору фізики, хімії, біології. Такою є політехнічність освіти. Це треба зберегти, але не шляхом перевантаження, а вибрати ядро знань, побудувати тверді уміння, про які я говорила, щоб людина могла використовувати їх у житті.

Те, що я хотіла би зберегти не із сьогоденної, на жаль, школи, а з українських традицій, – це повага до вчителя. Колись в українській традиції учитель був авторитетною особою в громаді. Цей авторитет учителя упродовж багатьох років падав. Мені хочеться, щоб ми змогли прийти до такого ставлення до вчителя, як у фінів. Якось журналістка запитала одного фінського експерта з освіти, чому в його країні так поважають професію вчителя. У Фінляндії зарплата вчителів не найвища в ЄС, але там це – надзвичайно престижна професія. Експерт запитав у відповідь, чому та стала журналістом. Вона відповіла, що хоче змінити щось у цьому світі. На що експерт сказав: «А у Фінляндії, якщо ти хочеш змінити світ, маєш стати вчителем». Або ще один приклад: фінські дівчата інколи кажуть, що було б добре, якби наречений був учителем. Думаю, це найвиразніші прояви того, як суспільство ставиться до цієї професії.

Джерело: Марія Прокопенко, «День»

<https://day.kyiv.ua/uk/article/cuspilstvo/shkola-maye-formuvaty-cilisnyy-svitoglyad>

Новини міжнародного досвіду

Освіта в Швейцарії

Освіта в Швейцарії є явищем далеко неоднорідним, і це обумовлено конфедеративним устроєм країни, у якій наявні чотири офіційні мови: німецька, французька, італійська, ретороманська. Три частини країни, в яких проживають громади з відповідною мовою спілкування, мають істотну відмінність в організації освітньої системи. Можна говорити взагалі про окремі системи освіти в кожному з 26 кантонів Швейцарії. Освіта в Швейцарії користується значним попитом поміж іноземних громадян, і це не зважаючи на високу вартість навчання в країні для іноземців.

Система освіти Швейцарії:

I. Дошкільна освіта в Швейцарії

Швейцарські діти мають можливість за зручним для їхніх батьків графіком відвідувати ясла та дитячий садок. Перебування дітей у дошкільних закладах є платним, однак частина плати покривається за рахунок місцевих бюджетів. Дитячий садок є не стільки місцем підготовки до школи, скільки місцем для проведення дитячого дозвілля, тобто ігри та різноманітні розваги для дітей переважають над навчанням і підготовкою дітей до школи. Гаслом дитячих закладів дошкільної освіти в Швейцарії можна було б обрати наступне гасло: «Здоров'я дитини понад усе!» Головне завдання дошкільних навчальних закладів полягає в соціалізації дитини. В країні не дуже поширеною є практика відвідування дитиною садочку в дуже ранньому віці, дуже часто дитина починає відвідувати дитячий заклад лише у віці п'яти років. Значна частина вихователів у дитячих садках є чоловіками.

II. Шкільна / середня освіта в Швейцарії

У Швейцарії існує загальнообов'язкова безкоштовна середня шкільна освіта, яку можна отримувати

в державних школах. Існує можливість навчатися платно в приватних школах. Швейцарські приватні школи вважаються елітними, вартість навчання в них може сягати більше 40 тис. доларів на рік. Державні школи підпорядковані кантонам, через які здійснюється фінансування таких шкіл. Приватні школи не підпорядковані кантонам, їх діяльність контролюється федеральним центром. У державних школах у кожному з кантонів існує своя незалежна навчальна програма. В приватних школах реалізується єдина федеральна програма.

Шкільне початкове навчання майже у всіх кантонах країни розпочинається у віці шести років та триває до 12 років, коли учні переходять на другий щабель шкільної освіти. Школи закінчують, як правило, у віці 18-19 років.

Значне місце в шкільній освіті в Швейцарії надається вивченню мов, кожен учень після завершення школи має володіти мінімум двома державними (офіційними) мовами та англійською мовою. Така увага до мов, насамперед, обумовлена тим, що ця країна є багатомовною, тож практика володіння кількома мовами є природною для швейцарців.

Хоча країна є багатомовною, все ж більшість шкіл розташовано на території саме німецькомовних кантонів, дещо менше – у франкомовних кантонах, а найменше – в італійськомовній частині країни. Майже в кожній школі, окрім національної федеральної програми шкільного навчання, існують по декілька іноземних програм: французька, англо-американська, німецька. Тобто учень, отримавши середню освіту в Швейцарії по одній із закордонних навчальних шкільних програм, може безперешкодно вступати до вищих навчальних закладів у тій чи іншій країні.

Навчальний рік у системі шкільної (середньої) освіти в Швейцарії триває десять місяців, з початку вересня до кінця червня. Навчальний рік поділяється на три частини (триместри).

Джерело: <http://fedorchenko.ho.ua/ch/1.html>

Законодавство

Держава гарантує підтримку здобувачам освіти, які постійно проживають у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення

Верховна Рада України прийняла Закон України № 5089 від 07 лютого 2017 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки дітей, які постійно проживають у зоні проведення антитерористичної операції у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення». Цим законодавчим актом передбачається забезпечити державну цільову підтримку для здобуття професійно-технічної та вищої освіти у державних і комунальних навчальних закладах особам, які постійно проживають у населених пунктах, що розташовані на лінії зіткнення, на рівні з іншими категоріями соціально вразливих дітей. Відповідні зміни внесено до законів України «Про вищу освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про охорону дитинства», а саме: на законодавчому рівні закріплено надання державної підтримки для здобуття професійно-технічної або вищої освіти тій категорії молоді, яка постійно проживає в населених пунктах, що розташовані саме на лінії зіткнення. Така підтримка буде здійснюватися у межах державної цільової програми, якою передбачено комплекс заходів щодо повної або часткової оплати навчання, безкоштовного надання підручників та забезпечення гуртожитками, стипендіального забезпечення.

Аналітичний центр АМУ

? Чи можна здійснювати оплату праці технічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів із освітньої субвенції?

! Відповідно до статті 1032 Бюджетного кодексу України освітня субвенція спрямовується на оплату поточних видатків таких типів навчальних закладів:

- 1) загальноосвітні навчальні заклади усіх ступенів;
- 2) шкільні відділення навчально-виховних комплексів “дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад”, “загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад”;
- 3) спеціалізовані школи (школи-інтернати), включаючи школи-інтернати з поглибленим вивченням окремих предметів і курсів для поглибленої підготовки дітей в галузі науки і мистецтв, фізичної культури і спорту, інших галузях, ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою; ліцеї (ліцеї-інтернати); гімназії (гімназії-інтернати); колегіуми (колегіуми-інтернати);
- 4) вечірні (змінні) школи;
- 5) загальноосвітні навчальні заклади для громадян, які потребують соціальної допомоги та реабілітації: загальноосвітні школи-інтернати, загальноосвітні санаторні школи-інтернати; спеціальні загальноосвітні школи-інтернати; загальноосвітні навчальні заклади для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дитячі будинки (крім дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей);
- 6) спеціальні загальноосвітні навчальні заклади для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, навчально-реабілітаційні центри.

Частиною першою статті 1032 Бюджетного кодексу України визначено, що освітня субвенція спрямовується на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників. Отже, фінансування оплати праці непедагогічних працівників здійснюється відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 89 Бюджетного Кодексу України з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад, що створюються згідно із законом та перспективним планом формування територій громад.

Вважаємо, що використання освітньої субвенції на оплату праці непедагогічних працівників буде порушенням бюджетного законодавства і розглядатиметься відповідними органами як нецільове використання коштів.

Аналітичний центр АМУ